Aktsomhetsvurdering av HAF IKS 2023

1. Om HAF

Helgeland Avfallsforedling IKS, HAF, er et interkommunalt selskap opprettet den 4. mai 1994. Selskapet er eid av kommunene Hemnes, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy og Træna og ble opprinnelig etablert iht. kommunelovens § 27, men er senere organisert med hjemmel i Lov om interkommunalt samarbeid (IKS) § 40.

Formålet er å ta seg av renovasjon og septikbehandling i eierkommunene, samt å stå for driften av ett felles deponi. Dette inkluderer også all administrasjon av eksisterende og nye ordninger i forbindelse med sortering av avfallet. Selskapet dekker i dag et område med totalt ca. 36.000 innbyggere.

2. Ansvar for etterlevelse av kravene i åpenhetsloven

Åpenhetsloven pålegger virksomheter å utføre aksomhetsvurderinger for å stanse, forebygge og begrense negative konsekvenser på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

HAF har siden 2005 hatt et ledelsessystem iht. ISO 14001, og siden november 2023 også sertifisert iht. ISO 9001, som forbedres kontinuerlig. Gjennom ledelsessystemet gjennomføres det årlige samsvarsvurderinger mot alle relevante lover, forskrifter, krav og forventninger. Her er det implementert rutiner for å etterleve kravene i åpenhetsloven. Den årlige aksomhetsvurderingen skal inngå i selskapets årsmelding.

3. Kartlegging av risiko og påvirkning

Vi har gjennomført en kartlegging av potensielle risikofaktorer for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold og beskrevet hvilke forebyggende tiltak som utføres for å redusere risikoen. Disse vurderingene har vi delt inn i våre hovedprosesser; oppstrøm, behandling og administrasjon og nedstrøm. Nye vurderinger gjøres årlig eller ved endringer som kan påvirke prosessene.

3.1 Oppstrøm (innhenting)

Størst risiko for uanstendige arbeidsforhold er det for mannskap på renovasjonsbilene. Her er det en del utenlandsk arbeidskraft som innebærer risiko for sosial dumping. Kontroll ift. gjeldende tariffavtaler og om utstyret er i forsvarlig stand.

Tiltak og påvirkning: Kontrakt på renovasjon har vært gjennom anbudsprosess hvor det stilles krav til tariff og utfylling av det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD-skjema). Avtalen revideres internt iht. revisjonsplan og følges opp med driftsmøter.

3.2 Behandling og administrasjon

Størst risiko for uanstendige arbeidsforhold er det for innleid arbeidskraft hos byggentreprenør av ny sorteringshall på Røssvollhei. Kontroll ift. arbeidsmiljøloven og nødvendig opplæring.

Tiltak og påvirkning: Regelmessige byggemøter, vernerunder og internrevisjon. Anskaffelsen er gjort med bruk av offentlig anbud.

3.3 Nedstrøm (uttransport og sluttbehandling)

Størst risiko for uanstendige arbeidsforhold er det ved uttransport av avfall hvor avfallsmeglerfirma benyttes. Dette gir mange ledd, som gjør det vanskelig å følge opp leverandør. Kontroll ift. gjeldende tariffavtaler, bestemmelser ift. kjøre- og hviletid og krav til utstyr.

Tiltak og påvirkning: Slike avtaler er anbudsutsatt hvor det stilles krav til at gjeldende lovverk og tariffavtaler overholdes. I tillegg legges denne ved i alle nye transportanskaffelser.

4. Hvordan HAF følger opp tiltak og effekten av disse

HAF har et avvikssystem som er en del av ledelsessystemet. Her blir alle registreringer behandlet og tiltak iverksettes ved behov. Kritiske og alvorlige hendelser blir i tillegg gransket for å avdekke rotårsaken. Dette for å unngå gjentakelse. I tillegg utføres årlige internrevisjoner iht. revisjonsprogram. Det utføres revisjoner av både kritiske prosesser, leverandører og andre som påvirker HAFs ledelsessystem. Alle HAFs ansatte signerer på etiske retningslinjer ved ansettelse. Det utføres regelmessige arbeidsmiljøundersøkelser og vernerunder. Selskapet har tariffavtale med sine ansatte.

HAF er medlem i bransjeorganisasjoner, blant annet Avfall Norge, Samfunnsbedriftene og Avfallsmegling Nord. Her diskuteres utfordringene mtp. menneskerettigheter og arbeidsforhold med flere avfallsselskaper som har de samme type underleverandørene. Vi vurderer en varslingskanal på våre nettsider for arbeidstakere i egen leverandørkjede. Dette kan bidra til å avdekke negative forhold.

HAF har ikke avdekket konkrete forhold hvor vi har en påvist negativ påvirkning på generelle menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

5. Kommunikasjon

HAFs aktsomhetsvurdering er publisert på hjemmesiden, som en del av årsmeldingen. De som ønsker ytterligere informasjon må rette en skriftlig forespørsel til HAF. Et krav om informasjon kan avslås iht. §6 i åpenhetsloven dersom:

a. kravet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva forespørselen gjelder

b. kravet er åpenbart urimelig

c. den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om noens personlige forhold

d. den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter, eller andre drifts- eller forretningsforhold som av konkurransemessige årsaker er av betydning å hemmeligholde, av hensyn til de opplysningene angår.

Aktsomhetsvurderingen ble styrebehandlet 14.12.23, sak 39/23.